

Ks. Wojciech OSIAŁ

WEZWANIE BENEDYKTA XVI DO NOWEJ EWANGELIZACJI W ŚWIETLE LISTU APOSTOLSKIEGO „MOTU PROPRIO” UBICUMQUE ET SEMPER USTANAWIAJĄCEGO PAPIESKĄ RADE DS. KRZEWIENIA NOWEJ EWANGELIZACJI

Treść: 1. Konieczność i motywy apelu o nową ewangelizację. 2. Pojęcie i metody nowej ewangelizacji. 3. Zadania Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji

Słowa kluczowe: nowa ewangelizacja, ewangelizacja, katecheza, Benedykt XVI, List apostolski Ubicumque et semper, Papieska Rada ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji

Keywords: new evangelization, evangelization, catechesis, Benedict XVI, Apostolic Letter Ubicumque et semper, Pontifical Council for Promoting the New Evangelization

Od ponad trzydziestu lat funkcjonuje w Kościele pojęcie nowej ewangelizacji wzywającej do odnowy wiary współczesnego człowieka. Polska znacząco wpisała się w historię rozwoju idei nowej ewangelizacji, gdyż to właśnie w naszym kraju Jan Paweł II w homilii wygłoszonej w Polsce w Nowej Hucie w dniu 9 czerwca 1979 roku powiedział, że „na progu nowego tysiąclecia – w te nowe czasy i nowe warunki wchodzi na nowo Ewangelia. Rozpoczęła się nowa ewangelizacja, jak gdyby druga, a przecież ta sama co pierwsza”¹. Od tego momentu w refleksji Kościoła pojęcie nowej ewangelizacji staje się coraz częściej przywoływane i coraz szerzej omawiane. Znajduje ono miejsce w homiliach papieskich, synodach i dokumentach Kościoła. W sposób szczególny należy wspomnieć spotkanie Jana Pawła II z Radą Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej na Haiti w 1983 roku, gdzie mówi się o nowej ewangelizacji „w swym zapale, w swych metodach, w swym wyrazie”². W adhortacji apostolskiej *Christifideles laici* stwierdza się, że „nadszedł czas nowej ewangelizacji”³, według encykliki *Redemptoris missio* nowa ewangelizacja winna stawać się działalnością misyjną⁴, natomiast w encyklice

¹ Jan Paweł II, Kraków-Nowa Huta, 9 czerwca, Homilia w czasie Mszy św. odprawionej przed opactwem O.O. Cystersów w Mogile, w: *Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia i homilie*, Kraków 2006, 187.

² Por. JAN PAWEŁ II, Przemówienie do Rady Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej (CE-LAM), *L'Osservatore Romano* 4(1983)4, (Wyd. polskie), 29.

³ Por. JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele *Christifideles laici* 1988, 34 (dalej cyt. CHL). Zob. też 4, 64.

⁴ Por. JAN PAWEŁ II, Encyklika o stałej aktualności powołania misyjnego *Redemptoris missio*, 1990, 2 (dalej cyt., RM). Zob. też 3, 30, 86.

Veritatis splendor mówi się o czasach współczesnych jako „momencie historycznym” stanowiącym wezwanie do nowej ewangelizacji⁵. Nie sposób pominąć bezpośredniej refleksji nad tematem nowej ewangelizacji podczas Specjalnego Zgromadzenia Synodu Biskupów w 1991 roku i podczas Zgromadzenia Ogólnego Rady Episkopatów Ameryki Łacińskiej w Santo Domingo w 1992 roku⁶. Jak można zauważyć nauczanie i pontyfikat Jana Pawła II były szczególną inspiracją i impulsem dla narodzin i rozwoju idei nowej ewangelizacji⁷. Wyzwoliła się bogata refleksja pastoralna i katechetyczna oraz liczne inicjatywy w zakresie praktyki duszpasterskiej w Kościele. To wielkie dzieło odnowy Kościoła podejmuje obecnie papież Benedykt XVI czego dowodem jest powołanie do życia Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Została ona ustanowiona mocą Listu Apostolskiego w formie Motu proprio *Ubicumque et semper* podpisanego w dniu 21 września 2010 roku i oficjalnie ogłoszonego w dniu 12 października 2010 roku⁸. Papieska inicjatywa staje się cennym źródłem i inspiracją w poszukiwaniu form ożywienia i realizacji nowej ewangelizacji w Kościele naszych czasów.

1. Konieczność i motywy apelu o nową ewangelizację

Apel Benedykta XVI o nieustanne podejmowanie i ożywianie działań duszpasterskich w duchu nowej ewangelizacji znajduje swoje uzasadnienie w powszechnie dostrzeganym procesie kryzysu wiary. Benedykt XVI mówi o zjawisku „dystansowania się od wiary”, które jest wynikiem współczesnych przemian zachodzących w różnych dziedzinach życia człowieka. Mają one miejsce szczególnie w społeczeństwach i kulturach, które od wieków uchodziły za chrześcijańskie. Nowa ewangelizacja w myśl papieskiego dokumentu skierowana jest przede wszystkim właśnie do kościołów o starych tradycjach chrześcijańskich. Ich rzeczywistości życia religijnego są bardzo zróżnicowane i tym samym wymagają różnorodnych działań. Istnieją jeszcze terytoria, w których praktyka życia chrześcijańskiego wykazuje dużą witalność, niemniej jednak coraz bardziej liczne są te regiony, gdzie zauważa się rosnący dystans do wiary. Liczne są również obszary, które stały się całkowicie schryścianizowane i w których wiara została powierzona świadectwu małych wspólnot. Te regiony mają szczególną potrzebę pierwszego głoszenia Ewangelii⁹.

⁵ Por. JAN PAWEŁ II, Encyklika o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła *Veritatis splendor*, 1993, 106. Zob. też 107-108.

⁶ Por. Deklaracja końcowa Specjalnego Zgromadzenia Synodu Biskupów poświęconego Europie 1991. Abyśmy byli świadkami Chrystusa, który nas wyzwolił, *L'Osservatore Romano* 13(1992)1, (Wyd. polskie), 46-53; *I documenti di Santo Domingo. Vangelo e cultura della vita*, red. A. Palmese, PS. Vanzan, Torino 1993.

⁷ Por. L. SCHEFCZYK, "Neu-Evangelisierung als Herausforderung der Kirche nach der Verkündigung Johannes Paulus II", *Forum Katholische Theologie* 4(1988), 262-281.

⁸ Por. BENEDYKT XVI, Lettera apostolica in forma di „Motu proprio” *Ubicumque et semper* con la quale si istituisce il Pontificio Consiglio per la Promozione della Nova Evangelizzazione, (dalej. cyt. US) w: http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/apost_letters/documents/hf_benxvi_apl_20100921_ubicumque-et-semper_it.html, (Dostęp z dn. 19.10.2010).

⁹ Por. US.

Wśród przemian wpływających na kryzys wiary i tym samym wzywających do ewangelizacji wskazuje się na różne złożone procesy w kulturze i życiu gospodarczym człowieka, które obok wielu korzyści przyniosły liczne niebezpieczeństwa i zagrożenia. Chodzi tutaj o szybkie postępy nauki i techniki, coraz szersze możliwości dla ludzkiego życia i coraz większą przestrzeń dla wolności indywidualnej, intensywne przemiany gospodarcze, zjawiska migracji, mieszania się ludów i kultur oraz coraz silniejsze wzajemne powiązania między narodami. Te niezwykle silne i szerokie przemiany mają negatywne skutki dla życia religijnego współczesnego człowieka. Benedykt XVI przywołuje zjawisko „niepokojącego zagubienia sensu sacrum”, które zaczyna kwestionować niepodważalne dotychczas fundamenty duchowe i religijne ludzkiej egzystencji. Należą do nich prawdy odnośnie wiary w Boga Stworzyciela, Jezusa Chrystusa jako jedyne Zbawiciela, chrześcijańskiej interpretacji podstawowych doświadczeń człowieka czy niepodważalności prawa naturalnego. Benedykt XVI poucza, że wszystkie te przemiany nie przynoszą wyzwolenia jak wielu błędnie początkowo postrzegało, ale doprowadzają do tragicznej wewnętrznej pustki. Człowiek odrzucający prawdy Boże i uważający siebie za wyłącznego twórcę swego życia w konsekwencji gubi się, gdyż nie przyjmuje prawd stanowiących podstawę wszystkich rzeczy¹⁰. Nie akceptując pustki i bezsensu życia szuka jednak dróg powrotu do religii i Boga. Może o tym świadczyć chociażby fakt, że dzisiaj nie znika fenomen religii i zaczyna się nawet mówić o powrocie religii. Niestety tego rodzaju powroty nie są tymi powrotami oczekiwanymi przez Kościół, gdyż nie prowadzą do wiary w Boga chrześcijan, ale często rodzą religijność bardzo subiektywną, indywidualną, emocjonalną odrzucającą pośrednictwo Kościoła¹¹. W podobnym duchu wypowiada się na konferencji prasowej abp R. Fisichella, pierwszy przewodniczący Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Dostrzega on szeroko rozpowszechnione zjawisko obojętności religijnej, które jest wstępem do postaw ateistycznych. Stwierdza, że brak znajomości podstawowych treści wiary prowadzi nieuchronnie do zachowań i poglądów moralnych stojących w sprzeczności w istotą wiary. Zostaje przywołane zjawisko relatywizmu jako charakterystycznej cechy dzisiejszej kultury i zjawisko sekularyzmu dążącego do odcierania człowieka od fundamentalnej relacji z Bogiem. Przywołuje się myśl ówczesnego jeszcze kard. J. Ratzingera, który zasadzie sekularyzacji propagującej życie w świecie *etsi deus non daretur* przeciwstawiał zasadę życia w świecie *veluti si Deus daretur*¹².

Zadaniem nowej ewangelizacji jest niesienie pomocy dzisiejszemu człowiekowi we właściwym przeżywaniu relacji z otaczającym go światem. Benedykt XVI przypomina tutaj nauczanie Soboru Watykańskiego II, szczególnie konstytucję duszpasterską *Gaudium et spes*, ale dużo więcej uwagi poświęca nauczaniu swoich po-

¹⁰ Por. US.

¹¹ Por. W. KASPER, "Tornare al primo annuncio", *Il Regno-Documenti* 54(2009)11, 336-343.

¹² Por. Briefing di presentazione della Lettera Apostolica "Motu proprio" *Ubicumque et Semper* del santo Padre Benedetto XVI che istituisce il Pontificio Consiglio per La Promozione della Nuova Evangelizzazione (dalej cyt. R. Fisichella Briefing), w: http://press.catholica.va/news_services/bulletin/news/26190.php?index=26190&lang=it (19.10.2010).

przedników papieży Pawła VI i Jana Pawła II. W ich nauczaniu wezwanie do podejmowania wysiłków ewangelizacyjnych jest wyraźne i ukazuje potrzebę ewangelizacji w obliczu postępującej dechrystianizacji i sekularyzacji. W odniesieniu do Pawła VI przywołuje się fragmenty adhortacji apostolskiej *Evangelii nuntiandi* mówiące o potrzebie pierwszego głoszenia Ewangelii ludziom już ochrzczone. Zostaje zacytowany fragment dokumentu, w którym mówi się, że ewangelizacja winna być skierowana „dla wielu ludzi, bo dzisiaj dość często powstają takie warunki, w których zupełnie odchodzi się od prawa Chrystusowego; dla wielu ludzi ochrzczone, ale pozostających poza nawiasem życia chrześcijańskiego; dla prostego ludu, co ma jakąś wiarę, ale nie dość zna jej podstawy; dla ludzi studiujących, którzy czują potrzebę poznania Jezusa Chrystusa inaczej im przedstawianego, aniżeli zwykło się przedstawiać dzieciom w nauce religii oraz wielu innym”¹³. Warto zauważyć, że w dokumencie mocno podkreśla się wyzwania kulturowe nowych czasów wobec Kościoła. Odczytujemy słynne stwierdzenie o „rozdźwięku między Ewangelią a kulturą, który jest bez wątpienia dramatem naszych czasów”¹⁴. Mówi się o istnieniu „dwóch układów ludzi i rzeczy”, które prowokacyjnie zwalczają ewangelizację. Pierwszy dotyczy postępującego zwiększania się ilości ludzi niewierzących w dzisiejszym świecie dotkniętym „dramatem ateistycznego humanizmu” i poddanym wpływowi niebezpiecznego sekularyzmu, gdzie człowiek tłumaczy swoje życie bez potrzeby uciekania się do Boga. Stąd rodzą się różne rodzaje ateizmu, chociażby ateizm „antropocentryczny”, mocno pragmatyczny i wojujący, czy też powstają formy cywilizacyjnej konsumpcji w postaci hedonizmu podniesionego do rangi najwyższego dobra. Drugi układ obejmuje ludzi, którzy nie praktykują religii. Jest to duża grupa ludzi ochrzczone, którzy chociaż nie wyrzekli się chrztu i wiary, to jednak pozostają jakby na jego marginesie i nie żyją według niego. Chociaż zjawisko niepraktykowania wiary nie jest czymś nowym w historii chrześcijaństwa, to jednak współcześnie przybrało ono nowe cechy. Mówi się o pewnym „wykorzeniu” ludzi czy też sytuacji, gdzie człowiek tłumaczy i usprawiedliwia brak praktykowania wiary odwołaniem się do religii wewnętrznej i do osobistej niezależności. Stwierdza się, że ten brak wiary dotyczy dzisiaj wszystkich grup ludzi, młodych i dorosłych, w kościołach starych jak i młodych¹⁵. Wobec takiej sytuacji „akcja ewangelizacyjna Kościoła nie może pomijać tych dwu światów, ani pozostać obojętna wobec nich, więc ustawicznie musi starać się o znalezienie odpowiednich środków i języka, aby dotrzeć do nich, jednych i drugich, z objawieniem boskim i wiarą w Jezusa Chrystusa”¹⁶.

Przywołanie ewangelizacyjnych treści adhortacji *Evangelii nuntiandi* zasługuje na szczególne podkreślenie. To właśnie ten dokument dał impuls dla narodzin szerokiego pojęcia ewangelizacji w Kościele. Obok pojęcia ewangelizacji jako pierwszego głoszenia Ewangelii osobom nieochrzczone w celu ich nawrócenia (misje

¹³ PAWEŁ VI, Adhortacja apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym *Evangelii nuntiandi*, 1975, 52 (dalej cyt., EN).

¹⁴ EN 20.

¹⁵ Por. EN 55-56.

¹⁶ EN 56.

ad gentes) adhortacja *Evangelii nuntiandi* wprowadza pojęcie szerokie odnoszące ewangelizację do misji całego Kościoła. Ewangelizacja zaczyna być rozumiana jako „głoszenie i świadectwo dawane Ewangelii ze strony Kościoła przez wszystko to co mówi, co czyni i czym jest”¹⁷. Słowa adhortacji potwierdzają taką koncepcję przez niezwykle wymowne oświadczenie: „a co się Nas tyczy, to pod koniec zjazdu Biskupów w październiku 1974 roku z wielką radością i pociechą słuchaliśmy tych wspaniałych słów: «Ponownie chcemy to z naciskiem stwierdzić, że nakaz głoszenia Ewangelii wszystkim ludziom jest pierwszorzędnym i naturalnym posłannictwem Kościoła»; nakaz ten i posłannictwo zobowiązuje tym bardziej w dobie wielkich i poważnych przemian w dzisiejszym społeczeństwie. Obowiązek ewangelizacji należy uważać za łaskę i właściwe powołanie Kościoła; wyraża on najprawdziwszą jego właściwość”¹⁸. Takie szerokie rozumienie ewangelizacji stało się pierwszym apelem o ewangelizacyjną odnowę dotychczasowych działań Kościoła. Dokument szeroko opisuje różne wymiary i elementy tak rozumianej ewangelizacji¹⁹. W dokumencie tym nie wprowadza się jednak jeszcze pojęcia nowej ewangelizacji.

W uzasadnieniu potrzeby ewangelizacji Benedykt XVI przywołuje też inny dokument jakim jest adhortacja Jana Pawła II *Christifideles laici*. Cytuje się obszerny fragment, w którym mówi się o potrzebie nowej ewangelizacji w obliczu wyzwań dzisiejszej kultury. Najpierw wskazuje się na te kraje, które będąc niegdyś chrześcijańskie, dzisiaj tracą swoją religijność na skutek procesów zubożenia religijnego, sekularyzmu i ateizmu. Są to kraje „tak zwanego Pierwszego Świata”, w których dobrobyt materialny i konsumizm sprzyjają i hołdują zasadzie: „żyć tak, jak gdyby Bóg nie istniał”. Stwierdza się, że tego typu zjawiska są równie niebezpieczne i niszczące jak jawny ateizm. Zauważa się też, że chociaż zachowała się tam jeszcze wiara w niektórych tradycjach i obrzędach, to jednak często traci ona znaczenie w niektórych trudnych momentach życia takich jak narodziny, cierpienie czy śmierć. Człowiek nie znajdując odpowiedzi na te pytania ulega rozczarowaniom i rozpaczom. Rodzi się nawet pokusa ucieczki od tych problemów na drodze zakończenia życia. Nowa ewangelizacja jest potrzebna również w środowiskach o żywych jeszcze tradycjach pobożności ludowej. To religijne dziedzictwo jest dzisiaj zagrożone procesem sekularyzacji i rozwojem sekt. Wobec tych wszystkich wyzwań Jan Paweł II stwierdza, że nowa ewangelizacja staje się konieczna dla „odtworzenia chrześcijańskiej tkanki społeczności ludzkiej. Jednak warunkiem tego jest odtworzenie chrześcijańskiej tkanki samych wspólnot kościelnych w tych krajach i narodach”²⁰.

Benedykt XVI podkreśla aktualność spostrzeżeń swoich Czcigodnych Poprzedników i ponawia apel o konieczność nowej ewangelizacji. Kościół zostaje wezwany do podjęcia działania misyjnego zdolnego do krzewienia nowej ewangelizacji. Winna ona być skierowana przede wszystkim do tych kościołów, które zrodziły się dawno temu a dzisiaj przeżywają kryzysy wiary. Niektóre z nich potrafią się jeszcze

¹⁷ E. ALBERICH, *Katecheza dzisiaj. Podręcznik katechetyki fundamentalnej*, Warszawa 2003, 68.

¹⁸ EN 14.

¹⁹ Por. P. TOMASIK, "Katechetyka fundamentalna", w: *Historia katechezy i katechetyka fundamentalna*, red. J. Stala, Tarnów 2003, 263-268.

²⁰ CHL 34.

oprzec procesom laicyzacji, ale wiele jest regionów, w których widać dystansowanie się całych społeczeństw wobec wiary. Stwierdza się też bardzo wyraźnie, że istnieją dzisiaj regiony niemal całkowicie zlaicyzowane i to właśnie one potrzebują ponownego pierwszego głoszenia Ewangelii. Dodaje się, że wydają się być one szczególnie odporne na wiele aspektów orędzia chrześcijańskiego²¹.

Papieskie wezwanie do nowej ewangelizacji znajduje swoje uzasadnienie i potwierdzenie we współczesnej refleksji katechetycznej i pastoralnej zarówno Kościoła powszechnego jak i kościołów lokalnych w poszczególnych krajach Europy. W dokonywanej refleksji może mniej przywołuje się sam termin „nowej ewangelizacji”, ale jej treść wyraźnie koresponduje z refleksją papieską o potrzebie ponownego głoszenia Ewangelii ludziom już ochrzczonym. Bardzo aktualne są słowa Jana Pawła II z adhortacji *Ecclesia in Europa*, w której stwierdza się, że dzisiaj „wszędzie zachodzi potrzeba nowego głoszenia Ewangelii — również tym, którzy są już ochrzczeni. Wielu współczesnych Europejczyków sądzi, że wie, co to jest chrześcijaństwo, ale w rzeczywistości go nie zna. Często nawet podstawy i najbardziej zasadnicze pojęcia chrześcijaństwa nie są już znane. Wielu ochrzczonych żyje tak, jakby Chrystus nie istniał”²². Zauważa się też w dzisiejszej kulturze pewną krytykę postawy misyjnej wobec tych, którzy nie wierzą bądź wyznają inną wiarę. W *Nocie doktrynalnej na temat pewnych aspektów ewangelizacji* Kongregacji Nauki Wiary stwierdza się, że „często uważa się, że wszelkie próby przekonywania innych w sprawach religijnych są ograniczaniem wolności. Uprawnione byłoby jedynie prezentowanie własnych poglądów i zachęcanie innych, aby postępowali w zgodzie z własnym sumieniem, bez zabiegania o ich nawrócenie do Chrystusa i na wiarę katolicką; twierdzi się, że wystarczy pomagać ludziom, aby byli bardziej ludźmi lub wierniejsi własnej religii, że wystarczy budować wspólnoty zdolne zabiegać o sprawiedliwość, wolność, pokój i solidarność. Niektórzy utrzymują ponadto, że nie należy głosić Chrystusa tym, którzy go nie znają, ani też nakłaniać ich do przystąpienia do Kościoła, ponieważ można rzekomo zostać zbawionym nawet nie znając Chrystusa i nie należąc formalnie do Kościoła”²³.

Bardzo intensywna refleksja nad potrzebą ewangelizacji dokonuje się w dokumentach Kościołów lokalnych²⁴ i w publikacjach katechetyków i pastoralistów²⁵.

²¹ Por. US.

²² JAN PAWEŁ II, Adhortacja apostolska *Ecclesia in Europa*, 47.

²³ KONGREGACJA NAUKI WIARY, "Nota doktrynalna na temat pewnych aspektów ewangelizacji", *L'Osservatore Romano* 29(2008)2, (Wyd. polskie), 50-51.

²⁴ Przykładem mogą być niektóre dokumenty pastoralne kościołów lokalnych w Europie: Belgia (Conférence Épiscopale de la Belgique, *Annoncer l'Évangile au monde d'aujourd'hui*, 2003; Les Évêques de Belgique, *Devenir adulte dans la foi. La catéchèse dans la vie de l'Eglise*, Bruxelles 2006); Francja (Les Évêques de France, *Proposer la foi dans la société actuelle. Lettre aux catholiques de France*, Paris 1997; Commission Épiscopale de la Catéchèse et du Catéchuménat, *Aller au coeur de la foi. Questions d'avenir pour la catéchèse*. Un document de la Commission épiscopale de la catéchèse et du catéchisme, Paris 2003); Italia (Conferenza Episcopale Italiana. Commissione Episcopale per la Dottrina della Fede, l'Annuncio e la Catechesi, *Questa è la nostra fede. Nota pastorale sul primo annuncio del Vangelo*, Bologna 2005; TENZE, *Lettera ai cercatori di Dio*, Roma 2009; Vescovi delle Diocesi Lombarde, *La sfida della fede: il primo annuncio*, Bologna 2009).

Temat nowej ewangelizacji pojawia się również w Polsce i dotyczy Polski. Warto tutaj przywołać wymowne słowa z homilii Jana Pawła II w Warszawie w czerwcu 1987 roku: „nie zapominajcie, że nasza własna, polska Ojczyzna wciąż potrzebuje nowej ewangelizacji. Podobnie jak cała chrześcijańska Europa. Po setkach lat – i tysiącleciach – wciąż na nowo! Cała Europa stała się kontynentem nowego wielkiego wyzwania dla Ewangelii. I Polska też”²⁶. Papież Benedykt XVI ponowił wezwanie do nowej ewangelizacji w Polsce w przemówieniu do polskich biskupów podczas wizyty *ad limina Apostolorum* w 2005 roku. Przywołał wówczas słowa Jana Pawła II z Nowej Huty w 1979 i stwierdził, że to „wezwanie do nowej ewangelizacji jest wciąż aktualne”²⁷. Można wskazać na szeroką refleksję Kościoła w Polsce w duchu troski o nową ewangelizację na czele z duszpasterskimi inicjatywami programowymi²⁸. Zauważa się też ewangelizacyjne ukierunkowanie katechezy. *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce* stwierdza, że wobec przemian zachodzących w coraz bardziej zlaicyzowanym społeczeństwie katecheza „z konieczności musi przejąć zadanie nowej ewangelizacji. W ten sposób ewangelizacja staje się – obok wychowania w wierze, nauczania i wtajemniczenia – konieczną funkcją katechezy dzisiejszych czasów”²⁹.

2. Pojęcie i metody nowej ewangelizacji

Benedykt XVI przywołuje na początku swojego Listu apostołskiego fundamenty biblijne i teologiczne nowej ewangelizacji. Zostaje ona ukazana jako element

²⁵ Przykładowo można wskazać następujące refleksje: E. ALBERICH, "Nuevas líneas pastorales para el tercer milenio. Evangelización y catequesis en el magisterio eclesial y en la reflexión catequética de los albores del siglo XXI", *Isidorianum* 17(2008)34, 191-226; E. BIEMMI, A. Fossion, *La conversion missionnaire de la catéchèse. Proposition de la foi et première annonce. Actes du Congrès de l'Équipe Européenne de Catéchèse*, Bruxelles 2009; E. BIEMMI, "La catechesi in Europa. Una nuova "geografia della fede" per un nuovo primo annuncio del Vangelo", *Catechesi* 79(2009-2010)1, 3-15; Commissione Episcopale per la Dottrina della Fede, l'Annuncio e la Catechesi-Ufficio Catechistico Nazionale, "Seminario di Studio: „Il primo Annuncio”. Roma, Villa Aurelia, 15-16 gennaio 2007", *Notiziario dell'Ufficio Catechistico Nazionale* 36(2007)1, 1-116; H. DERROITTE, "Faire évoluer les représentations sur la catéchèse. Nouvelles options catéchétiques de cinq pays occidentaux", *Lumen vitae* 62(2007)2, 207-222; J. GEVAERT, *La proposta del Vangelo a chi non conosce il Cristo*, Leumann (Torino) 2001; "Nowa ewangelizacja", Kolekcja *Communio* T. VIII, Poznań 1993; P. POUPARD, "Per una nuova evangelizzazione dell'Europa", *La Rivista del Clero Italiano* 67(1986), 7-25; J. RIGAL, "La nouvelle évangélisation: comprendre cette nouvelle approche: les questions qu'elle suscite", *Nouvelle Revue Théologique* 127(2005)3, 436-454; S. SABUGAL, *La nuova catechesi. Complemento della nuova evangelizzazione*, Città del Vaticano 2008.

²⁶ JAN PAWEŁ II, Homilia w czasie Mszy św. beatyfikacyjnej biskupa Michała Kozala, odprawionej na placu Defilad na zakończenie II Krajowego Kongresu Eucharystycznego, w: *Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia i homilie*, dz. cyt., 546.

²⁷ BENEDYKT XVI, Przemówienie do drugiej grupy biskupów polskich, 3 grudnia 2005, w: *Benedykt XVI do biskupów polskich*, Poznań 2005, 17.

²⁸ Por. Komisja Duszpasterska Episkopatu Polski, *Nowa ewangelizacja u progu Trzeciego Tysiąclecia*, Katowice 2000; A. Lewek, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, T. I i II, Katowice 1995; K. Pawlina, *Nowa ewangelizacja i jej realizacja w Polsce po 1988 roku*, Warszawa 1995; J. Przybyłowski, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży*, Lublin 2001; R. Wilczek, *Idea nowej ewangelizacji w nauczaniu Jana Pawła II*, Opole 2004.

²⁹ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, 20.

całego dzieła ewangelizacji podejmowanego przez Kościół od jego narodzin aż po czasy obecne. Przypomina się, że Kościół ma obowiązek głoszenia Ewangelii Jezusa Chrystusa wszędzie i zawsze (*ubicumque et semper*). Ten obowiązek został powierzony przez samego Chrystusa, pierwszego i najwyższego Ewangelizatora. Chrystus w dniu swego Wniebowstąpienia powierzył Apostołom tę misję w słowach: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem” (Mt 28, 19-20). W myśl tych ewangelicznych słów Kościół realizuje wolę Chrystusa i jego misja ewangelizacyjna jest niezbędna i niczym niezastąpiona. Jest ona wyrażeniem jego własnej natury³⁰. Przywołane korzenie biblijno-teologiczne nowej ewangelizacji ukazują jej silny eklezjalny wymiar. Misja Kościoła jawi się w takim świetle jako szczególnie ważna. Jest ona aktem, który ze swej natury jest eklezjalny, to znaczy dotyczy całej Wspólnoty, gdyż wszyscy według danych im charyzmatów są wezwani do głoszenia Ewangelii. Kościół nie może nie głosić Ewangelii³¹. Kościół jest wezwany do ożywienia w sobie głoszenia misyjnego. Będzie mógł tego dokonać w takiej mierze, w jakiej się oprze na Słowie Bożym i da człowiekowi prawdziwe doświadczenie Kościoła, które jest fundamentem dla odpowiedzi wiary. W tym znaczeniu zadaniem Kościoła jest jego misja doprowadzenia do poznania prawdziwego oblicza Chrystusa, który wychodzi na spotkanie każdemu człowiekowi. W swojej zbawczej misji Chrystus ofiaruje prawdziwą nadzieję, która nigdy nie zawodzi, gdyż dotyka najgłębszego sensu pragnienia człowieka³².

Benedykt XVI nie dokonuje oddzielnej analizy samego pojęcia nowej ewangelizacji. Będąc świadomym złożoności zagadnienia ogranicza się do stwierdzenia, że „kiedy mówi się o nowej ewangelizacji, to nie oznacza to wcale konieczności wypracowania jednorodnego wzorca, jednakowego dla każdych okoliczności”³³. Zaleca się, aby nieustannie pozostawać w postawie otwartości na natchnienia Ducha Świętego. Nauczanie papieskie wzywa do podejmowania różnych inicjatyw odpowiednich do aktualnych wyzwań środowiska. R. Fisichella komentując tę prawdę dodaje, że nie ma jednej formuły mniej lub bardziej odpowiedniej. Nowa ewangelizacja oznacza dużo więcej i zobowiązuje do wypracowania modelu, który będzie w stanie podjąć odpowiednie działania na rzecz odnowy wiary. Ten nowy model musi umieć odczytać z uwagą bogactwo różnych tradycji, które kościoły nabyły w ciągu swoich dziejów. Chodzi o pluralizm form, które nie zniszczą jedności i pozwolą na skuteczność misji ewangelizowania³⁴.

Pluralizm form nowej ewangelizacji ukazuje również refleksja katechetyczna. Trudno jest znaleźć dzisiaj jeden wspólny model, ostateczny i definitywny, który określałby bogatą rzeczywistość kryjącą się pod pojęciem nowej ewangelizacji. W

³⁰ Por. US.

³¹ Por. J. S. MARTINS, *Andante e annunciate. Fondamenti e sfide della missione oggi*, Città del Vaticano 2005, 83-121.

³² R. Fisichella Briefing.

³³ Por. US.

³⁴ Por. R. Fisichella Briefing.

literaturze naukowej odnajdujemy liczne refleksje na temat nowej ewangelizacji czy też próby jej definiowania. Trudno jest jednak orzec, które określenie jest właściwe. A. Lewek w swojej obszernej monografii na temat nowej ewangelizacji stwierdza, że w proponowanych definicjach panuje zgodność w zasadniczych kwestiach takich jak pilna potrzeba nowej ewangelizacji czy głoszenie z nowym zapałem i nowymi metodami nie tylko samej doktryny dogmatyczno-etycznej, ale osobowej Prawdy, którą jest Jezus Chrystus. Istniejące różnice dotyczą kwestii drugorzędnych dotyczących przykładowo samej terminologii, np. nowa ewangelizacja czy reewangelizacja³⁵. J. Gevaert analizując pojęcie nowej ewangelizacji stwierdza, że w świetle literatury katechetycznej można wyróżnić co najmniej kilka znaczeń tego pojęcia. Zostają wymienione między innymi następujące znaczenia: nowa ewangelizacja jako katechizacja dorosłych, którzy pozostając na poziomie katechizmowej wiary z dzieciństwa nie potrafią sprostać zagrożeniom płynącym z nowej kultury; nowa ewangelizacja jako proces mający na celu odzyskanie ochrzczonych, którzy odeszli od wiary; druga ewangelizacja Europy (rechrystianizacja); powrót do nauczania tradycyjnych prawd katechizmowych³⁶.

Pomijając dość złożone poszukiwania definicji nowej ewangelizacji należy przywołać istotne jej aspekty podkreślone przez Benedykta XVI. W swojej treści dotyczą one samej istoty nowej ewangelizacji. Nie wolno nigdy zapomnieć, poucza Ojciec Święty, że pierwszym zadaniem jest konieczność otwarcia się na działanie Ducha Jezusa Chrystusa Zmartwychwstałego, który towarzyszy wszystkim głosicielom Ewangelii i otwiera serca słuchaczy. Należy pamiętać, że „aby owocnie głosić Słowo Boże, trzeba nade wszystko głębokiego doświadczenia Boga”³⁷. Zostaje przywołane nauczanie z encykliki *Deus Caritas est*, w której mówi się, że „u początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie” (DCE 1). Dodaje się również piękne słowa, że „u źródła wszelkiej ewangelizacji nie mieści się jakiś ludzki projekt ekspansji, lecz pragnienie dzielenia z innymi nieocenionego daru, jakim zechciał obdarzyć nas Bóg, abyśmy mieli udział w Jego życiu”³⁸. Równie pięknie prawdę o istocie ewangelizacji wyraził R. Fisichella mówiąc że „Ewangelia nie jest mitem, ale żywym świadectwem wydarzenia historycznego które zmieniło oblicze historii. Nowa ewangelizacja musi prowadzić do poznania przede wszystkim historycznej osoby Jezusa i jego nauczania, w takiej formie, w jakiej te prawdy zostały wiernie przekazane przez pierwszą wspólnotę”³⁹.

Przywołane prawdy stanowią fundament dzieła nowej ewangelizacji. Postawa osobistego głębokiego doświadczenia Boga winna ożywiać misję każdego ewangelizatora. Realizację tej prawdy można zauważyć w życiu św. Pawła, wielkiego ewangelizatora Kościoła. Benedykt XVI w homilii na rozpoczęcie Roku św. Pawła

³⁵ Por. A. LEWEK, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, T. I, dz. cyt., 112-115.

³⁶ Por. J. GEVAERT, *Prima evangelizzazione. Aspetti catechetici*, Leumann (Torino) 1990, 8-11.

³⁷ US.

³⁸ US.

³⁹ R. Fisichella Briefing.

stwierdza, że w centrum misji Apostoła Narodów znajdowało się właśnie doświadczenie miłości Boga. Zostaje przywołany drugi rozdział z Listu do Galatów, w którym św. Paweł pozostawia bardzo osobiste wyznanie wiary: „Obecne życie moje jest życiem wiary w Syna Bożego, który umiłował mnie i samego siebie wydał za mnie” (Ga 2, 20). Benedykt XVI przywołuje ten fragment Listu i stwierdza, że w to właśnie w ten sposób Paweł „otwierając swoje serce przed czytelnikami wszystkich epok, przedstawia najgłębszą pobudkę swojego życia. (...) Wszystko, co Paweł robi, wywodzi się z tego źródła. Jego wiara to doświadczenie, że jest kochany w sposób bardzo indywidualny przez Jezusa Chrystusa; to świadomość, że Chrystus umarł nie z jakiegoś bezmiennego powodu, ale z miłości do niego – do Pawła, i że jako Zmartwychwstały nadal go kocha (...). Jego wiara polega na tym, że jest poruszony przez miłość Jezusa Chrystusa – miłość, która wstrząsa nim do głębi i go przemienia. Jego wiara nie jest teorią, opinią o Bogu i świecie. Jego wiara to oddziaływanie miłości Bożej na jego serce”⁴⁰.

3. Zadania Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji

Dla ożywienia dzieła nowej ewangelizacji Benedykt XVI powołał do życia Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Głównym celem Rady jest pobudzanie do refleksji nad potrzebą nowej ewangelizacji oraz promowanie form i narzędzi służących do jej realizacji. Zaznacza się, że działania Rady mają być prowadzone we współdziałaniu z innymi dykasteriami i organizmami Kurii Rzymskiej. List apostolski formułuje też pięć szczegółowych zadań, które wyznaczają kierunki odnowy ewangelizacyjnej Kościoła. Są one następujące: pogłębienie znaczenia teologicznego i duszpasterskiego nowej ewangelizacji; krzewienie i realizacja we współpracy z zainteresowanymi episkopatami Magisterium papieskiego dotyczące nowej ewangelizacji; dostrzeganie i umacnianie podejmowanych już ewangelizacyjnych inicjatyw w poszczególnych Kościołach partykularnych oraz proponowanie i krzewienie nowych we współpracy z zakonami, stowarzyszeniami wiernych i nowymi wspólnotami; studiowanie i wykorzystywanie nowoczesnych form komunikacji; zachęcanie do używania Katechizmu Kościoła Katolickiego jako zasadniczego i pełnego kompendium treści wiary dla dzisiejszego człowieka⁴¹.

Niewątpliwie powołanie Papieskiej Rady stanowi ważny sygnał potwierdzający ewangelizacyjny kierunek działań duszpasterskich Kościoła. Kościół coraz mocniej dostrzega kryzys wiary i wyraża potrzebę odnowy wiary, szczególnie w obszarach o starych tradycjach chrześcijańskich. Przywołane zadania Rady pozwalają jasno stwierdzić, że Kościół z dużą odpowiedzialnością patrzy na konieczność nowej ewangelizacji. W myśl słów przewodniczącego Rady nowa ewangelizacja nie może być jedynie pojęciem abstrakcyjnym i powinna zostać wypełniona treściami teologicznymi i pastoralnymi, które będą mieć odniesienie do nauczania Magisterium⁴².

⁴⁰ BENEDYKT XVI, Homilia podczas Nieszporów w bazylice św. Pawła za Murami, *L'Osservatore Romano*, 29(2008)7-8, (Wyd. polskie), 26-27.

⁴¹ Por. US, art. 3.

⁴² Por. R. Fisichella Briefing.

Ponadto podkreśla się, że w nowej ewangelizacji nie chodzi jedynie o działania na płaszczyźnie refleksji, ale jest to próba podejmowania systemowego działania na rzecz ewangelizacji. Nowa ewangelizacja potrzebuje długodystansowego programu, gdyż wobec złożonych i silnych wyzwań nie można reagować programem tylko doraźnego działania⁴³. Wyraźnie stwierdza się, że papieskie nauczanie o nowej ewangelizacji powinno być nie tylko krzewione, ale i realizowane. Cennym sygnałem jest dążenie do umacniania ewangelizacyjnych inicjatyw realizowanych w poszczególnych Kościołach partykularnych. Jest to szczególnie ważne, aby te oddolne inicjatywy zyskiwały wsparcie Kościoła powszechnego. Niewątpliwie dużą nadzieję należy wiązać z zaangażowaniem się zakonów, stowarzyszeń wiernych i nowych wspólnot religijnych. Jest to ogromny potencjał siły i inspiracji dla owocnej odnowy Kościoła. Jest rzeczą oczywistą, że nowa ewangelizacja nie może być nową bez postulowanego otwarcia się na nowoczesne formy komunikacji. W ten sposób realizuje się prawdę, że „pierwszym areopagiem czasów współczesnych jest świat środków przekazu, który jednoczy ludzkość”⁴⁴. Kościół miałby poczucie winy względem swego Pana, gdyby nie korzystał z tych potężnych środków. Są one nowoczesnym i skutecznym odpowiednikiem ambony i dzięki nim można przemawiać do tłumów⁴⁵. Wreszcie dobrą intuicją jest też zachęcanie do używania Katechizmu Kościoła Katolickiego jako zbioru pewnej nauki wiary, gdyż dzisiaj zauważa się ogólny kryzys akceptacji i znajomości prawd wiary. Wezwanie do owocniejszego użycia Katechizmu Kościoła Katolickiego jest tym ważniejsze, gdyż dzisiaj zaczyna się słyszeć wołanie o powrót do nauczania tradycyjnych treści katechizmowych⁴⁶. Katechizm jest pewnym środkiem ewangelizacji w czasach kultury pluralizmu, subiektywizmu i wciąż zmieniających się filozofii i ideologii. W kontekście tych kulturowych wyzwań warto przywołać słowa kard. J. Ratzingera wypowiedziane podczas konferencji prasowej z okazji ogłoszenia Katechizmu Kościoła Katolickiego: „w świecie nacechowanym przez wielość punktów widzenia, w którym rzeczywistości takie jak Bóg, Chrystus, Kościół, człowiek... zdają się tracić sens i znaczenie, z wielu stron można usłyszeć wołanie, docierające na różne sposoby, o takie głoszenie prawdy, które ocali człowieka i jego świat, będzie źródłem nadziei na krętej ścieżce ludzkiej historii i ostoją w czasach, gdy zanikają ludzkie pewniki. Coraz wyraźniejsza staje się potrzeba głoszenia orędzia chrześcijańskiego w sposób jednocześnie prosty i syntetyczny, spokojny i radosny, tak by było ono propozycją, a zarazem zmuszało do refleksji. (...). Chociaż jesteśmy świadomi wszystkich ograniczeń i słabości Katechizmu, pragniemy, by stał się narzędziem, pożytecznym narzędziem, które pomoże zaspokoić powszechne i niegasnące pragnienie prawdy i pewności, żywe także w sercu współczesnego człowieka”⁴⁷. W podobnym duchu

⁴³ Por. W. KASPER, "Tornare al primo annuncio", *art. cyt.*, 341.

⁴⁴ RM 37.

⁴⁵ Por. EN 45.

⁴⁶ Por. H. DERROITTE, "La catechesi europea al servizio degli sblocchi pastorali odierni", *Catechesi* 79(2009-2010)1, 19-21.

⁴⁷ J. RATZINGER, Przemówienie podczas konferencji prasowej w Biurze Prasowym Stolicy Apostolskiej po zaaprobowaniu Katechizmu przez Ojca świętego – 26 czerwca 1992, w: *Powstanie i znaczenie Katechizmu Kościoła Katolickiego w wypowiedziach papieża Jana Pawła II i kardynała Josepha Ratzingera*, red. J. Królikowski, Poznań 1997, 107.

określa rolę katechizmu R. Fisichella, według którego „katechizm jawi się jako jeden z najbardziej dojrzałych owoców wskazań soborowych. W nim zostało zebrane w sposób organiczny całe patrymonium rozwoju dogmatu i jako takie prezentuje się jako narzędzie bardziej kompletne dla przekazu wiary wobec przemian i wyzwań dzisiejszego świata”⁴⁸. Wartość nauczania katechizmu została przypomniana przez Benedykta XVI w spotkaniu z biskupami Francji w 2008 roku: „dla każdej osoby ochrzczonej zasadnicze znaczenie w rozwijaniu jej umiłowania Boga i zdolności rozumienia sensu życia ma katecheza katechizmu. Dwa główne narzędzia, jakie macie do swojej dyspozycji, Katechizm Kościoła Katolickiego i Katechizm Biskupów Francji, są bardzo cenną pomocą. Przedstawiają syntezę wiary katolickiej i pozwalają głosić Ewangelię dochowując prawdziwej wierności jej bogactwu. Katecheza nie jest głównie kwestią metody, lecz treści, na co wskazuje sama jej nazwa – chodzi o takie wewnętrzne przyjęcie (kat-echein) całości chrześcijańskiego objawienia, które może uczynić zrozumiałym dla serc i umysłów słowo Tego, który oddał za nas swe życie. Katecheza rozbudza zatem w sercu każdej istoty ludzkiej niezwykle, wciąż ponawiane wezwanie: „Pójdź za Mną!” (Mt 9,9)”⁴⁹.

Działalność Papieskiej Rady ma być służbą wszystkim Kościołom partykularnym, szczególnie tym znajdującym się na obszarach tradycyjnie chrześcijańskich, gdzie wyraźnie postępuje zjawisko laicyzacji⁵⁰. Trudno jest bliżej określić konkretne obszary, które będą poddawane szczególnej uwadze i refleksji. R. Fisichella pytany o „geografię” kompetencji Papieskiej Rady stwierdza, że „może” Europa jest na pierwszym miejscu wśród kontynentów najbardziej schryścianizowanych, ale przedmiotem refleksji będzie badanie stopnia osłabienia życia eklesjalnego poszczególnych środowisk w kontekście różnych uwarunkowań socjokulturowych. Będzie to główny mechanizm określenia zakresu prac dykasterii, według którego o ile Europa może być postrzegana jako kontynent najbardziej zsekularyzowany, to dla przykładu w Ameryce Łacińskiej będzie oceniany fenomen powstających sekt religijnych⁵¹.

Zakończenie

Patrząc na dzisiejszą sytuację wiary w świecie można wyrazić radość, że Kościół powołując Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji dostrzega nowe ewangelizacyjne wyzwania i poszukuje dróg ewangelicznej reakcji na znaki kryzysu wiary. Pojęcie nowej ewangelizacji powstałe w latach osiemdziesiątych i promowane przez Jana Pawła II zostaje podjęte w bardzo konkretnych postawach i działaniach ze strony współczesnego Kościoła. Decyzja Benedykta XVI o powołaniu nowej dykasterii to bardzo cenny i oczekiwany kierunek w refleksji i działaniu duszpasterskim Kościoła. Wraz z R. Fisichella należy stwierdzić, że “jesteśmy

⁴⁸ R. Fisichella Briefing.

⁴⁹ BENEDYKT XVI, Trzeba, by każdy czuł się w Kościele jak u siebie. Spotkanie z Konferencją Episkopatu Francji, 14 września 2008, *L'Osservatore Romano* 29(2008)10-11, (Wyd. polskie), 32.

⁵⁰ Por. US, art. 1 i 2.

⁵¹ Por. G. CARDINALE, "Nuova evangelizzazione «intuizione profetica»", *Avvenire* 43(2010)n. 242, 7.

wdzięczni Ojcu Świętemu Benedyktowi XVI za tę intuicję głęboko profetyczną. Jest ona w stanie spoglądać bardzo realnie na teraźniejszość Kościoła i jednocześnie mocno wskazywać drogę odnośnie najbliższej przyszłości⁵². Należy odrzucić obawę wyrażoną przez jednego z dziennikarzy podczas konferencji prasowej, że będzie to nowy zbiurokratyzowany organizm wobec wymagań, które z pewnością nie są biurokratycznymi. Przekonuje do tego bardzo wymownymi słowami przewodniczący nowopowstałej Rady, który nie wierzy, że papież Benedykt XVI jest „człowiekiem biurokracji”. Ojciec Święty „jest człowiekiem głoszenia, jest człowiekiem, który z głęboką inteligencją teologiczną i kulturą potrafił wyznaczyć ten obszar konkretnego zaangażowania Kościoła w służbie misji, do której jest zawsze wezwany⁵³. Ta misja z woli Kościoła przyjmuje dzisiaj miano nowej ewangelizacji. Duch Święty, będący pierwszym i najważniejszym podmiotem wszelkiej ewangelizacji, niech pomaga jak najskuteczniej realizować tę papieską „intuicję głęboko profetyczną”.

L' APPELLO DI BENEDETTO XVI PER LA NUOVA EVANGELIZZAZIONE
ALLA LUCE DELLA LETTERA APOSTOLICA IN FORMA DI “MOTU PROPRIO”
UBICUMQUE ET SEMPER CON LA QUALE SI ISTITUISCE IL PONTIFICIO CONSIGLIO
PER LA PROMOZIONE DELLA NUOVA EVANGELIZZAZIONE

Riassunto

L'articolo descrive il pensiero di Benedetto XVI sulla nuova evangelizzazione particolarmente nel riferimento alla creazione del Pontificio Consiglio per la Promozione della Nova Evangelizzazione.

La fonte principale della riflessione è la Lettera Apostolica in forma Motu proprio *Ubicumque et semper* firmata dal Papa del 21 settembre 2010 e presentata alla Chiesa universale dal arcivescovo R. Fisichella nel 12 ottobre 2010. L'autore svolge la sua analisi in tre punti. La riflessione parte dall'indicazione dei motivi del discorso sulla necessità della nuova evangelizzazione nel mondo contemporaneo. Si denuncia il fenomeno del distacco dalla fede, che si è progressivamente manifestato presso società e culture che da secoli apparivano impregnate dal Vangelo. E' il risultato delle trasformazioni sociali e culturali che affondano le loro radici lontano nel tempo e hanno profondamente modificato la percezione del nostro mondo. Di fronte a queste sfide nasce il bisogno della nuova evangelizzazione.

Nella parte seconda viene analizzato il concetto stesso della nova evangelizzazione che emerge dalla riflessione papale. Il Pontefice non propone un concetto unico della nuova evangelizzazione, ma afferma che non c'è un'unica formula uguale per tutte le circostanze. Si fanno ricordare alcuni principi del processo evangelizzatore: rendersi docili all'opera gratuita dello Spirito del Risorto e il bisogno della profonda esperienza di Dio da parte di chi annuncia il Vangelo. Si ribadisce che alla

⁵² R. Fisichella Briefing.

⁵³ Por. G. CARDINALE, "Nuova evangelizzazione «intuizione profetica»", *art. cyt.*, 7.

radice di ogni evangelizzazione non vi è un progetto umano di espansione, bensì il desiderio di condividere l'inestimabile dono che Dio ha voluto farci, partecipandoci la sua stessa vita. Nell'ultimo punto vengono analizzati i compiti specifici del Pontificio Consiglio per la Promozione della Nova Evangelizzazione.

Alla fine si afferma che la Lettera Apostolica e la creazione del Pontificio Consiglio sono segni molto importanti per l'azione evangelizzatrice della Chiesa d'oggi. Insieme a R. Fisichella, il Presidente del Pontificio Consiglio, bisogna essere grati a Papa Benedetto XVI per questa intuizione profondamente profetica. Essa è in grado di saper guardare con realismo al presente della Chiesa, per prospettare un cammino che la impegnerà non poco nel prossimo futuro.